

Dosarul nr. 2ra-114/22
2-21028618-01-2ra-28012022

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (jud. M. Alexei)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. M. Anton, V. Cotorobai, I. Secrieru)

DECIZIE

08 iunie 2022

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

În componența:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Svetlana Filincova
Maria Ghervas
Dumitru Mardari
Victor Burduh
Mariana Pitic

examinând recursul declarat de Victor Harcenco,
în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de către Dorina Harcenco împotriva lui Victor Harcenco cu privire la recunoașterea ca fiind neîntemeiat refuzul de a elibera declarația notarială de perfectare a actelor de identitate românești ale copiilor minori și permiterea perfectării actelor de identitate românești ale copiilor minori fără acordul tatălui,

împotriva deciziei din 21 octombrie 2021 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost respins apelul declarat de Victor Harcenco și a fost menținută hotărârea din 23 aprilie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru,

constată:

La 24 februarie 2021 Dorina Harcenco a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Victor Harcenco cu privire la constatarea ca fiind neîntemeiat refuzul de a elibera declarația notarială de perfectare a actelor de identitate românești ale copiilor minori și permiterea perfectării actelor de identitate românești ale copiilor minori fără acordul tatălui.

În motivarea acțiunii reclamanta a indicat că la 20 septembrie 2002, a înregistrat căsătoria cu pârâtul la Oficiul de stare civilă or. Chișinău și din această căsătorie au doi copii, XXXXX.

A menționat că din cauza agresiunii manifestate de către pârât față de ea și față de copii, s-a adresat în instanța de judecată cu cerere privind eliberarea încheierilor judecătorești cu privire la instituirea măsurilor de protecție pentru victima violenței în

familie. Astfel, la 05 februarie 2020 și 04 iulie 2020 Judecătoria Chișinău, sediul Centru a emis ordonanțe de protecție, iar la 14 august 2020 a fost întocmit raportul CNPAC de evaluare psihologică a copilului minor XXXXX, prin care s-a stabilit în profilul psihologic al copilului prezența semnelor specifice copiilor ce au trăit experiența violenței emoționale și fizice severe din partea tatălui Victor Harcenco.

Reclamanta a afirmat că la 28 februarie 2020, a depus cerere de chemare în judecată, prin care a solicitat desfacerea căsătoriei, determinarea domiciliului copiilor minori cu mama și încasarea pensiei de întreținere a copiilor minori. Prin hotărârea din 01 octombrie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, căsătoria a fost desfăcută și s-a stabilit domiciliul copiilor minori cu ea, fiind încasată pensia de întreținere a copiilor minori în mărime de 1/3 din salariu și/sau alte venituri ale lui Victor Harcenco până la atingerea majoratului de către copii.

A relevat că, atât până la desfacerea căsătoriei în mod oficial de către instanța de judecată, cât și până la acest eveniment, copiii s-au aflat în mod permanent la întreținerea sa.

Dorina Harcenco a precizat că are domiciliul permanent în Republica Moldova, este angajată în câmpul muncii în mod oficial și nu planifică să părăsească teritoriul țării. Toți membrii familiei Harcenco sunt deținători ai dublei cetățenii, atât a Republicii Moldova, cât și a României, iar copiii săi, pentru perfectarea actelor de identitate românești, au nevoie de acordul ambilor părinți, deoarece sunt minori.

A declarat că perfectarea actelor de identitate românești ale copiilor este necesară pentru a traversa frontiera de stat a Republicii Moldova în scop exclusiv recreativ, fie medical, de obicei în vacanțele de iarnă/vară, fără a urmări stabilirea domiciliului permanent peste hotare, însă, din motivul relațiilor ostile care sunt între părinți, nu a fost posibil până în prezent de a ajunge la un consens în privința prezentării la Ambasada României la data și ora programată pentru a înregistra cererea de perfectare a actelor de identitate, din motivul că pârâtul nu a dorit să se prezinte.

Reclamanta a invocat că la 20 august 2020, prin intermediul poștei electronice, a expediat pârâtului o cerere, prin care a solicitat perfectarea unei procuri pentru a avea împuternicirea de a perfecta pașaportul fără prezența tatălui, solicitare care s-a soldat cu un refuz din partea acestuia.

A mai invocat că la 09 septembrie 2020, a avut o programare la Ambasada României de la Chișinău pentru perfectarea pașaportului pe numele lui XXXXX, însă a fost anulată din motivul neprezentării lui Victor Harcenco.

În scopul evitării procedurilor judiciare, reclamanta a expediat în adresa lui Victor Harcenco, la 28 ianuarie 2021, o somație, prin care a solicitat, în mod repetat, eliberarea unei declarații notariale cu privire la acordul perfectării actelor de identitate românești ale copiilor comuni, iar la 04 februarie 2021 Victor Harcenco i-a expediat o scrisoare, în care a comunicat că se obligă să asigure prezența sa în orice moment la orice autoritate competentă.

A menționat că, reieșind din precedentele anterioare, precum și din faptul că pârâtul este angajat în câmpul muncii, neavând un orar flexibil care să îi ofere

posibilitatea de a încălca orele de muncă, disponibilitatea acestuia este pusă sub dubii, iar, concomitent, comportamentul său agresiv manifestat anterior cu diferite ocazii denotă că nu este posibil să se prezinte fizic la autoritățile competente, iar acest răspuns urmează a fi interpretat drept un refuz.

Reclamanta consideră că prin acțiunile pârâtului sunt încălcate drepturile copiilor la libera circulație, la părăsirea țării în scop recreativ, cât și la perfectarea actelor de identitate în legătură cu dobândirea cetățeniei altui stat.

A solicitat constatarea ca fiind neîntemeiat refuzul pârâtului de a elibera declarația notarială de perfectare a actelor de identitate românești ale copiilor minori, XXXXX și permiterea perfectării actelor de identitate românești ale copiilor minori fără acordul tatălui Victor Harcenco, precum și încasarea de la pârât a cheltuielilor de judecată.

Prin hotărârea din 23 aprilie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, a fost admisă acțiunea depusă de către Dorina Harcenco, a fost recunoscut ca fiind neîntemeiat refuzul tatălui Victor Harcenco cu privire la eliberarea declarației notariale de perfectare a actelor de identitate românești ale copiilor minori XXXXX, a fost permisă perfectarea actelor de identitate românești ale copiilor minori XXXXX, fără acordul tatălui Victor Harcenco, și au fost încasate de la Victor Harcenco în beneficiul Dorenei Harcenco taxa de stat în mărime de 100 de lei și în beneficiul statului taxa de stat în mărime de 100 de lei.

La 04 mai 2021 Victor Harcenco a declarat apel nemotivat, iar la 16 iulie 2021 a declarat apel motivat împotriva hotărârii primei instanțe, solicitând admiterea acestuia, casarea hotărârii primei instanțe și emiterea unei noi hotărâri cu privire la respingerea acțiunii.

Prin decizia din 21 octombrie 2021 a Curții de Apel Chișinău, a fost respins apelul declarat de către Victor Harcenco și a fost menținută hotărârea din 23 aprilie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru.

La 21 ianuarie 2022 Victor Harcenco a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea acestuia, casarea integrală a deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care acțiunea să fie respinsă.

În motivarea recursului a indicat că nu este de acord cu decizia instanței de apel, deoarece instanța de apel nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată.

A menționat că instanța de apel, examinând cauza, nu a făcut referire la prevederile Legii privind regimul liberei circulații a cetățenilor români în străinătate nr. 248 din 20 iulie 2005, adoptată de Parlamentul României și la prevederile Normelor metodologice de aplicare a Legii nr. 248/2005 privind regimul liberei circulații a cetățenilor români în străinătate, aprobate prin Hotărârea Guvernului României nr. 94 din 26 ianuarie 2006.

Recurentul a susținut că în cererea de chemare în judecată depusă la 24 februarie 2021, Dorina Harcenco a invocat că nu a fost posibil să se ajungă la un consens în privința prezentării la Ambasada României la Chișinău la data și ora

programată pentru a înregistra solicitarea de perfectare a actelor de identitate din motiv că el nu a dorit să se prezinte. Însă, în realitate, despre programarea efectuată la Ambasada României la Chișinău pentru solicitarea perfectării pașaportului românesc pe numele lui XXXXX, nu a cunoscut și nu a fost informat de către Dorina Harcenco. Niciun înscris prezentat de intimată în calitate de probă, nu indică asupra faptului că el a fost anunțat despre data și ora programării la Ambasada României la Chișinău pentru perfectarea pașaportului pe numele lui XXXXX.

A notat că Dorina Harcenco a recunoscut în ședința de judecată din 21 aprilie 2021, precum și în obiecțiile asupra referinței depuse de către el, faptul că nu i-a comunicat despre programarea efectuată la Ambasada României la Chișinău.

Victor Harcenco a relatat că anularea programării de la 09 septembrie 2020 pentru perfectarea pașaportului pe numele lui XXXXX poate fi imputată în exclusivitate Dorinei Harcenco, care a acționat cu rea-credință și nu l-a informat despre programarea efectuată. Respectiv, în cazul dat nu poate fi invocat așa-zisul refuz de a da acordul la perfectarea pașaportului românesc pe numele lui XXXXX, manifestat prin neprezentarea sa la Ambasada României la Chișinău la data și ora programată.

A declarat că în pofida acestui fapt, instanța de apel a evitat să aprecieze corespunzător circumstanțele false invocate de către Dorina Harcenco despre refuzul său de a se prezenta la ambasadă, prin prisma respectării prevederilor art. 17 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 248 din 20 iulie 2005 și art. 7 alin. (1) lit. a) din Normele metodologice.

Recurentul a remarcat că instanța de apel, la examinarea cauzei, a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată și anume, art. 1 alin. (1) și (2) din Legea cu privire la ieșirea și intrarea în Republica Moldova nr. 269 din 09 noiembrie 1994, deoarece această Lege reglementează modul de eliberare de către organele competente ale Republicii Moldova a actelor de ieșire și intrare în Republica Moldova, nereglementând procedura de eliberare a actelor de identitate românești pe numele copiilor minori, precum și art. 5 alin. (2) din Legea privind drepturile copilului nr. 338 din 15 decembrie 1994, deoarece obiectul acțiunii nu constituie dobândirea sau schimbarea cetățeniei copiilor minor. De fapt, copiii minori sunt deținători ai dublei cetățenii - a Republicii Moldova și a României, iar obiectul litigiului se referă la perfectarea actelor de identitate românești pe numele copiilor minori.

A invocat că instanța de apel a interpretat eronat prevederile art. 51 alin. (2) din Codul familiei, ale art. 18 alin. (1) din Convenția internațională cu privire la drepturile copilului nr. 52 din 20 noiembrie 1989 și ale art. 18 alin. (1) din Legea privind drepturile copilului și în rezultat, a respins ca nefondate argumentele invocate în apel privind lipsa refuzului său de a se prezenta la autoritățile competente în vederea perfectării actelor de identitate pe numele copilului minor.

Victor Harcenco a indicat că intimata, în loc să îi comunice data și ora programării pentru a întruni condițiile impuse de legislație referitor la prezența ambilor părinți la Ambasada României la Chișinău pentru perfectarea pașaportului român, i-a solicitat la 20 august 2020 perfectarea unei procuri pentru a avea împuternicirea de a

perfecta pașaportul românesc fără prezența tatălui.

A specificat că la 02 septembrie 2020, i-a expediat Dorinei Harcenco un răspuns, prin care i-a comunicat că este dispus să solicite personal autorităților competente perfectarea pașaportului român pe numele lui XXXXX. De asemenea, urmare a somației expediate de Dorina Harcenco la 28 ianuarie 2021, prin care ultima a solicitat eliberarea declarațiilor notariale cu privire la acordul perfectării actelor de identitate românești ale lui XXXXX, la 04 februarie 2021 i-a expediat răspuns, prin care a informat-o că este dispus să asigure prezența sa în orice moment, la orice autoritate competentă în vederea perfectării pașaportului român pe numele copiilor.

A menționat că în acțiunile sale, este ghidat în primul rând de interesul superior al copiilor săi XXXXX.

Recurentul consideră că nu poate fi considerat drept neîntemeiat refuzul său de a elibera procură sau declarație notarială în prezența manifestării voinței sale de a solicita personal perfectarea actelor de identitate românești pe numele copiilor XXXXX și, drept consecință, nu poate fi permisă perfectarea actelor românești fără acordul tatălui în prezența acordului manifestat în acest sens.

A afirmat că în cazul dat, a fost lipsit în mod ilegal de posibilitatea de a-și exercita drepturile și obligațiile părintești, care au avut drept scop apărarea drepturilor și intereselor copiilor minori, inclusiv asigurarea realizării drepturilor acestora la libera circulație, permițându-se perfectarea actelor copiilor fără acordul tatălui, prin absurd, anume în scopul realizării drepturilor copiilor la libera circulație.

Recurentul a relatat că nici la momentul solicitărilor înaintate de Dorina Harcenco de eliberare a procurii, prin care să-și exprime acordul pentru eliberarea pașaportului român pe numele lui XXXXX, din 20 august 2020, nici la data programării (09 septembrie 2020) la Ambasada României la Chișinău, nici la momentul expedierii somației, prin care Dorina Harcenco a solicitat eliberarea declarațiilor notariale cu privire la acordul perfectării actelor de identitate românești pe numele lui XXXXX, din 28 ianuarie 2021, precum și nici la momentul depunerii prezentei cereri de chemare în judecată, nu au existat restricții impuse lui în ceea ce privește comunicarea și întrevederile cu copiii XXXXX, precum și cu Dorina Harcenco.

A declarat că instanța de apel nu a dat o apreciere corespunzătoare raportului de evaluare psihologică a copilului XXXXX din 14 august 2020, întocmit de către AO „Centrul Național de Prevenire a Abuzului față de Copii” în baza solicitării Direcției pentru protecția drepturilor copilului Buiucani nr. 61/08-381 din 19 iunie 2020. Instanța de apel a invocat caracterul ostil în privința copiilor prin prisma raportului de evaluare psihologică, fără a ține cont de constatarea colaboratorului IP Buiucani reflectată în încheierea pe rezultatul examinării materialului înregistrat în Registrul de evidență a altor informații referitoare la infracțiuni al IP Buiucani din 09 iulie 2020, precum și de constatările efectuate în decizia din 04 august 2020 a Curții de Apel Chișinău (dosar nr. 2r-1523/20), care confirmă lipsa unor manifestări de agresiune din partea sa. La fel, instanța de apel nu a ținut cont nici de raportul de expertiză extrajudiciară nr. 31 din 03 august 2020, întocmit de către expertul judiciar Ala Bulgaru, potrivit căruia, reieșind

din particularitățile individual psihologice ale lui Victor Harcenco, la acesta nu s-a identificat/relevat profilul psihologic al unui agresor (abuzator domestic).

A invocat că, prin decizia din 04 august 2020 a Curții de Apel Chișinău, cu referire la evenimentele din 02 iulie 2020, s-a constatat că, nu există nici o probă, cu excepția declarațiilor pretinsei victime, care să demonstreze realitatea situației invocate de către Dorina Harcenco referitor la pretinsele acțiuni violente și agresive din partea lui Victor Harcenco în privința petiționarei și copiilor minori. Mai mult ca atât, înregistrările video realizate cu sistemul de supraveghere instalat pe blocul de pe str. XXXXX confirmă faptul că, cele invocate de petiționară nu corespund realității, deoarece acțiuni violente și agresive din partea sa în privința Dorinei Harcenco și a copiilor minori XXXXX nu au avut loc la 02 iulie 2020.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Materialele cauzei atestă că decizia motivată a instanței de apel a fost expediată la adresa electronică a recurentului la 26 noiembrie 2021 (f.d. 151, volumul II).

Astfel, recursul, declarat la 21 ianuarie 2022, este în termen.

La data de 28 ianuarie 2022, copia recursului a fost expediată în adresa intimătei Dorina Harcenco (f.d. 177, 181 volumul II), cu înștiințarea despre depunerea referinței.

Prin referința depusă la 22 februarie 2022 Dorina Jitaru (Harcenco), reprezentată de către avocatul Violeta Andriută, a solicitat respingerea recursului și menținerea deciziei instanței de apel și hotărârii primei instanțe (f.d. 183-189, volumul II).

În conformitate cu art. 440 alin. (2) Codul de procedură civilă, completul din 3 judecători prin încheierea din 20 aprilie 2022 a considerat recursul admisibil și a dispus examinarea fondului de un complet din 5 judecători.

În conformitate cu art. 444 din Codul de procedură civilă, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Studiind materialele dosarului în raport cu argumentele invocate în recurs și obiecțiile expuse în referință, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul urmează a fi admis cu casarea integrală a deciziei instanței de apel și trimiterea cauzei spre rejudecare în instanța de apel, din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) din Codul de procedură civilă, instanța de recurs, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită cauza spre rejudecare în instanța de apel o singură dată dacă eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

În conformitate cu art. 432 alin. (4) din Codul de procedură civilă, săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Din materialele dosarului rezultă că, Harcenco Victor și Harcenco (Jitaru) Dorina au încheiat căsătoria la 20 septembrie 2002 și împreună au doi copii minori XXXXX (f.d. 11, 12, volumul I).

Prin hotărârea din 01 octombrie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, a fost desfăcută căsătoria încheiată între Harcenco Victor și Harcenco (Jitaru) Dorina, a fost stabilit domiciliul copiilor minori împreună cu mama Harcenco Dorina și s-a încasat pensia de întreținere pentru copiii minori (f.d. 19-26, volumul I).

La 05 februarie 2020, Judecătoria Chișinău, sediul Centru a emis ordonanță despre aplicarea măsurilor de protecție în cazurile de violență în familie, prin care au fost aplicate măsurile de restricție față de Victor Harcenco pe un termen de o lună, cu obligarea ultimului de a sta departe de locul aflării victimei Harcenco Dorina și a copiilor minori XXXXX și de a nu contacta sub nicio formă cu aceștia (f.d. 27-29, volumul I).

Prin încheierea din 04 iulie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, a fost admisă parțial cererea privind aplicarea măsurilor de protecție a victimelor violenței în familie depusă de Harcenco Dorina (f.d. 30-38, volumul I).

Prin certificatele de naștere XXXXX România, se atestă că minorii XXXXX dețin și cetățenia României (f.d.15-16, volumul I).

La 18 august 2020, Dorina Harcenco a primit la poșta electronică o scrisoare de la notificari@econsulat.ro, prin care a fost confirmată programarea solicitată pentru serviciile consulare la data de 09 septembrie 2020, ora 10:40 (f.d. 43, volumul I).

La 28 ianuarie 2021, Harcenco Dorina a expediat în adresa lui Harcenco Victor o somație, prin care a solicitat eliberarea declarațiilor notariale cu privire la acordul perfectării actelor de identitate românești ale copiilor minori, în lipsa tatălui, până la împlinirea vârstei de 18 ani, comunicându-i că pentru eliberarea declarațiilor a convenit o programare la notarul Iana Secrieru, pentru data de 05 februarie 2021, începând cu orele 09:00 până la 16:00, fie, la oricare alt notar la alegerea lui, însă, fără a depăși data indicată (f.d. 44, volumul I).

Potrivit semnăturii de pe avizul de recepție, Harcenco Victor a primit somația la 03 februarie 2021 (f.d. 45, volumul I).

La 04 februarie 2021, Harcenco Victor a informat-o prin scrisoare pe Harcenco Dorina că este dispus să asigure prezența sa în orice moment, la orice autoritate competentă în vederea perfectării pașaportului cetățeanului României pentru copiii minori (f.d. 46, volumul I).

Înaintând prezenta cerere de chemare în judecată, Harcenco Dorina a solicitat constatarea ca fiind neîntemeiat refuzul lui Harcenco Victor de a elibera declarația notarială de perfectare a actelor de identitate românești ale copiilor minori XXXXX și permiterea perfectării actelor de identitate românești ale copiilor minori fără acordul tatălui Victor Harcenco, precum și încasarea de la pârât a cheltuielilor de judecată.

Prima instanță, fiind investită cu judecarea prezentei cauze, a ajuns la concluzia temeiniciei acțiunii depuse de Harcenco Dorina și a recunoscut ca fiind neîntemeiat refuzul tatălui Victor Harcenco cu privire la eliberarea declarației notariale de perfectare

a actelor de identitate românești ale copiilor minori XXXXX, fiind permisă perfectarea actelor de identitate românești ale copiilor minori fără acordul tatălui Victor Harcenco. Totodată, s-a încasat de la Victor Harcenco în beneficiul Dorinei Harcenco taxa de stat în mărime de 100 de lei și în beneficiul statului taxa de stat în mărime de 100 de lei.

Instanța de apel, fiind investită cu judecarea apelului declarat de Victor Harcenco, a ajuns concluzia netemeinicii acestuia, menținând hotărârea primei instanțe.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție, analizând materialele anexate la dosar, în coraport cu legislația în vigoare ce guvernează raportul litigios, consideră că instanța de apel a examinat superficial circumstanțele importante pentru soluționarea justă a cauzei și a emis o decizie pripită.

În conformitate cu 238 alin. (2) din Codul de procedură civilă, completul de judecată deliberează, sub conducerea președintelui ședinței, toate problemele prevăzute de lege care urmează să fie soluționate, apreciază probele, determină circumstanțele și caracterul raportului juridic dintre părți, legea aplicabilă soluționării cauzei și admiterea acțiunii. Fiecare problemă urmează să fie pusă astfel încât să se poată da un răspuns afirmativ sau negativ.

Conform art. 239 din Codul de procedură civilă, hotărârea judecătorească trebuie să fie legală și întemeiată. Instanța își întemeiază hotărârea numai pe circumstanțele constatate nemijlocit de instanță și pe probele cercetate în ședință de judecată.

În conformitate cu art. 240 alin. (1) din Codul de procedură civilă, la deliberarea hotărârii, instanța judecătorească apreciază probele, determină circumstanțele care au importanță pentru soluționarea cauzelor, care au fost sau nu stabilite, caracterul raportului juridic dintre părți, legea aplicabilă soluționării cauzei și admisibilitatea acțiunii.

Potrivit art. 241 alin. (5) din Codul de procedură civilă, în motivare se indică: circumstanțele cauzei, constatate de instanță, probele pe care se întemeiază concluziile ei privitoare la aceste circumstanțe, argumentele invocate de instanță la respingerea unor probe, legile de care s-a călăuzit instanța.

Conform art. 373 alin. (1), (2) și (5) din Codul de procedură civilă, instanța de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referințelor și obiecțiilor înaintate, legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în ceea ce privește constatarea circumstanțelor de fapt și aplicarea legii în primă instanță. În limitele apelului, instanța de apel verifică circumstanțele și raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum și cele care nu au fost stabilite, dar care au importanță pentru soluționarea cauzei, apreciază probele din dosar și cele prezentate suplimentar în instanță de apel de către participanții la proces. Instanța de apel este obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Prevederile legale enunțate în mod expres obligă instanța de apel să verifice circumstanțele și raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, limitele apelului și să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Hotărârea este întemeiată, dacă în ea sunt expuse toate circumstanțele care au importanță la soluționarea cauzei și care au fost verificate în ședința de judecată multilateral, complet și au fost elucidate probele privind circumstanțele constatate ale cauzei.

Respectiv, conform jurisprudenței CtEDO instanța de apel, potrivit regulilor unui proces echitabil pornind de la aprecierea rolului determinant al concluziilor sale, are obligația să examineze efectiv problemele esențiale care îi sunt supuse aprecierii și să nu se limiteze doar la însușirea motivelor și concluziilor date de instanța inferioară (Hirro Balani c. Spaniei, nr.18064/91 din 19 decembrie 1994 §27; Georgiadis c. Greciei nr.21522/93 din 29 mai 1997 §43).

Reieșind din limitele judecării apelului consfințite în normele enunțate, instanța de recurs constată că instanța de apel, adoptând soluția pe caz, nu a elucidat toate circumstanțele esențiale ale cauzei, fapt ce a dus la adoptarea unei soluții pripite și nemotivate.

În decizia sa, instanța de apel a reținut că, având în vedere faptul că au fost eliberate ordonanțe de protecție a victimelor violenței în familie, a fost examinat psihologic XXXXX, unde s-a stabilit starea generală a copilului caracterizată prin încordare, tonus psihoemoțional scăzut și atitudinea față de tată predominant negativă, întru respectarea drepturilor și intereselor copilului, este întemeiată pretenția de a recunoaște ca fiind neîntemeiat refuzul tatălui Victor Harcenco cu privire la eliberarea declarației notariale de perfectare a actelor de identitate românești ale copiilor minori XXXXX.

Totodată, instanța de apel a respins ca nefondate argumentele invocate în apel de către Victor Harcenco privind lipsa refuzului său de a se prezenta la autoritățile competente în vederea perfectării actelor copiilor minori, menționând că intimata a făcut dovada programării solicitate pentru serviciile consulare la 09 septembrie 2020, iar prin scrisoarea din 04 februarie 2021 Victor Harcenco a informat-o pe Dorina Harcenco că, este dispus să asigure prezența sa în orice moment, însă acesta nu a dat curs solicitării de a elibera o declarație notarială, fapt ce constituie refuz din partea tatălui.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție constată că instanța de apel pripit a ajuns la concluzia că Harcenco Victor a refuzat să dea acordul la perfectarea actelor de identitate românești, fără a da apreciere tuturor înscrisurilor anexate la dosar.

Instanța de apel, constatând refuzul lui Harcenco Victor, nu a indicat la care dată anume Harcenco Victor ar fi fost informat că trebuie să se prezinte pentru a da acordul la perfectarea actelor de identitate ale copiilor minori și că la această dată nu s-a prezentat sau a refuzat să se prezinte.

Or, potrivit materialelor cauzei, prin scrisoarea din 28 ianuarie 2021, Harcenco Dorina a solicitat lui Harcenco Victor să elibereze declarații notariale cu privire la acordul perfectării actelor de identitate românești ale copiilor minori, în lipsa tatălui, până la împlinirea vârstei de 18 ani, comunicându-i că pentru eliberarea declarațiilor a

convenit o programare la notarul Iana Secieru, pentru data de 05 februarie 2021, începând cu orele 09:00 până la 16:00, fie, la oricare alt notar la alegerea lui, însă, fără a depăși data indicată.

Prin scrisoarea din 04 februarie 2021, Harcenco Victor a informat-o pe Harcenco Dorina că este dispus să asigure prezența sa în orice moment, la orice autoritate competentă în vederea perfectării pașaportului cetățeanului României pentru copiii minori.

Astfel, instanța de apel nu a motivat prin ce s-a manifestat refuzul tatălui Victor Harcenco de a da acordul la perfectarea actelor de identitate românești ale copiilor minori XXXXX, indicând doar că recurentul nu a dat curs solicitării de a elibera declarație notarială și că acest fapt constituie refuz din partea acestuia, fapt ce, însă, nu rezultă din textul scrisorii din 04 februarie 2021.

La materialele cauzei nu se regăsește dovada faptului că Harcenco Victor a cunoscut despre programarea solicitată pentru serviciile consulare din data de 09 septembrie 2020, la dosar fiind anexată doar scrisoarea din 28 ianuarie 2021, prin care intimata a solicitat perfectarea declarației notariale. Afirmația Dorinei Harcenco din cererea de chemare în judecată precum că programarea din 09 septembrie 2020 a fost anulată din motivul neprezentării recurentului, nu a fost confirmată prin înscrisuri probatorii, fiind declarativă.

În circumstanțele expuse, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție conchide că soluția instanței de apel nu conține o argumentare clară din care să rezulte certitudinea adoptării soluției la care s-a ajuns, având o motivare superficială, fără a fi abordate toate aspectele importante în speță, respectiv, instanța de recurs fiind în imposibilitatea să exercite controlul judiciar asupra unei asemenea soluții și să verifice temeinicia și legalitatea hotărârii atacate cu privire la oricare dintre motivele prevăzute de lege, fapt ce dictează remiterea cauzei la rejudecare.

În concluzie și în sensul art. 6§1 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, instanța de recurs ține să menționeze că instanțele de judecată trebuie să indice cu suficientă claritate motivele pe care își întemeiază hotărârile, iar, având în vedere caracterul determinant al concluziilor sale, să precizeze noțiunile ce implică o apreciere a faptelor supuse examinării.

Din considerentele menționate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul și a casa integral decizia instanței de apel, cu restituirea cauzei spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată.

La rejudecare, instanța de apel urmează să țină cont de cele menționate și reexaminând cauza, să emită o decizie legală și întemeiată, respectând dreptul garantat al părților la un proces echitabil.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) din Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se admite recursul declarat de Victor Harcenco.

Se casează integral decizia din 21 octombrie 2021 a Curții de Apel Chișinău, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de către Dorina Harcenco împotriva lui Victor Harcenco cu privire la recunoașterea ca fiind neîntemeiat refuzul de a elibera declarația notarială de perfectare a actelor de identitate românești ale copiilor minori și permiterea perfectării actelor de identitate românești ale copiilor minori fără acordul tatălui, cu restituirea cauzei spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune niciunei căi de atac.

Președintele ședinței,
judecătorul

Svetlana Filincova

judecătorii

Maria Ghervas

Dumitru Mardari

Victor Burduh

Mariana Pitic